

L'arquitectura de l'aigua. Inventari del patrimoni arquitectònic vinculat al riu Ter i al carril bici. Municipis de Salt i Bescanó*

Andreu Bover i Pagespetit, Lluís Solé i Perich

"És necessari que el passat sigui mort per poder-lo fer ressorgir estèticament"
(EDGAR MORIN, 1967)

De sempre els edificis manufacturadors i industrials realitzats per l'home s'han construït amb una clara vocació de durabilitat i permanència. Tots tenim presents a la nostra memòria imatges d'imponents conjunts fabrils, d'antics molins avui convertits en confortables cases de segona residència, etc. La seva voluntat de permanència és tan ferma que fins i tot un cop han deixat de complir les funcions per les quals s'havien construït, continuen impassibles adornant o convivint precàriament amb el paisatge que els embolcalla.

Tanmateix cada vegada és més difícil poder-los resituar en l'actual cultura del treball que s'imposa en els nostres dies. D'una banda, la majoria d'aquests establiments acollien processos de producció avui dia obsolets que fan difícil per no dir impossible recuperar-los per a les seves antigues funcions, però la qüestió no és únicament la impossibilitat de recuperar el procés de treball que es desplegava en l'interior de l'edifici, sinó que fins i tot al mateix edifici resulta difícil assignar-li altres usos productius.

Actualment les noves estructures industrials que s'edifiquen han perdut aquesta dimensió de permanència que tenien els antics conjunts fabrils o manufacturadors. La rapidesa de les reconversions industrials imposa una arquitectura modulable, desmuntable, evolutiva on l'ancoratge temporal amb l'espai no està

assegurat. D'alguna manera la tendència s'ha invertit i aquella dimensió de permanència en l'espai i el temps dels conjunts industrials ha donat pas a una tendència constructiva cada vegada més efímera, amb la qual cosa el territori perd part del seu potencial com a espai que conté uns elements o individus patrimonials que li aporten una identitat molt clara i manifesta. L'espai, i els elements que conté, serveix per revifar la memòria social i cultural d'unes activitats desaparegudes, i aquesta circumstància ens ha esperonat a començar a endegar un inventari a redós de dos municipis que presenten una realitat econòmica, social i cultural molt diferent: Salt i Bescanó.

Tanmateix, el patrimoni vinculat als usos de l'aigua apareix com una de les coses comunes a ambdós municipis. Ens

ha semblat interessant presentar un projecte que utilitzi el patrimoni vinculat a l'aigua com un element per ajudar a entendre el nostre territori i per ajudar a construir un discurs identitari en el qual es fomenti el sentit de pertinença a una comunitat i a un territori que ha desplegat bona part de les seves activitats econòmiques, socials i culturals a partir dels usos de l'aigua. Ens sembla interessant i original fer l'intent de portar a la pràctica un projecte que aposti per l'arquitectura de l'aigua, un patrimoni més modest que altres tipologies patrimonials, però molt més arrelat a la realitat quotidiana de la nostra societat. En aquest sentit hem pogut identificar 46 individus patrimonials, alguns dels quals tenen una gran singularitat i un important valor patrimonial. La majoria d'elements catalogats es troben localitzats molt a prop del carril bici Girona-Olot, amb la qual cosa poden ajudar a complementar i reforçar l'oferta cultural d'aquesta important ruta verda, una de les més concorregudes de l'Estat espanyol. Aleshores creiem que el nostre inventari pot tenir una aplicació concreta, i aquesta és una circumstància que ens ha esperonat a l'hora de portar-lo a terme.

Pou de glaç de Vilanna. Bescanó. Fotografia: Lluís Solé Perich.

(*) Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, 2001. **Recerca/Documentació**